JAARGANG 86 | NR. 7 | JULI-AUGUSTUS 2026

MANkracht

BIJBELSTUDIE VOOR VERENIGING EN KRING

ABBA VADER - BIJBELSTUDIE OT (4)

Zoals een vader

INTERVIEW

‘Met een open blik barmhartig voor de ander’

ABBA VADER - BIJBELSTUDIE NT (4)

De Zoon en de Vader

UITGAVE VAN DE HERVORMDE MANNENBOND OP G.G.

issn 0167 - 3564
MANkracht
(zoals verwoord in Jesaja 40:30-31)
verschijnt
10x per jaar.

HOOFDBESTUUR

1e voorzitter
ds. H.J.T. Lubbers
T: 033 2861207
E: lubbers@hervormdemannenbond.nl

2e voorzitter
ds. A. Snoek
T: 0511 855071
E: snoek@hervormdemannenbond.nl

1e secretaris
dhr. W.J.J. Appeldoorn (tevens postadres)
Windmolen 19, 2986 TH Ridderkerk.
T: 06 25100939
E: appeldoorn@hervormdemannenbond.nl

2e secretaris
ds. A. van Zetten
T: 06 52028578
E: vanzetten@hervormdemannenbond.nl

1e penningmeester
dhr. A. Kreijkes
T: 0548 789801
E: kreijkes@hervormdemannenbond.nl

2e penningmeester
dhr. T. Vlot
T: 0184 692469
E: vlot@hervormdemannenbond.nl

Lid
ds. E. de Mots
T: 06 14462283
E: demots@hervormdemannenbond.nl

Lid
ds. J.M. Molenaar
T: 079 3163712
E: molenaar@hervormdemannenbond.nl

Lid
ds. C.H. Bijl
T: 071 3626916
E: bijl@hervormdemannenbond.nl

REDACTIE MANKRACHT
ds. J.M. Molenaar
ds. E. de Mots
dhr. G. van Tol
dhr. L.H. de Kluijver (vormgeving)
E: l.h.dekluijver@gmail.com (advertenties)

BESTUURSWIJZIGINGEN & MUTATIES
E: info@hervormdemannenbond.nl

OVERLIJDENSBERICHTEN
E: demots@hervormdemannenbond.nl
(o.v.v. MANkracht)

ABONNEMENT OP MANKRACHT?
Leden krijgen het blad gratis. Ben je geen lid maar wil je MANkracht ook ontvangen?
E: info@hervormdemannenbond.nl
T: 06 25100939

Het lidmaatschap van de Hervormde Mannenbond kost € 19,– per jaar.
IBAN: NL08 RABO 0377 8715 59
t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G.

Abonnementen lopen per kalenderjaar. Opzeggen moet vóór 1 december via
E: info@hervormdemannenbond.nl

WOORD VOORAF

Verkwikking

Dit voorwoord schrijf ik in een week waarin de temperaturen pieken tot boven de 35 graden.

Door: ds. H.J.T. Lubbers, Woudenberg

Zulke weersomstandigheden maken het de Hollandse bijbellezer makkelijker om mee te voelen met de pelgrims van Psalm 84 die door het moerbeidal trekken. Of met de Israëlieten na de bevrijding uit concentratiekamp Egypte: door de zinderende hitte van de woestijn reizen zij naar het land dat overvloeit van melk en honing.

Over dat laatste gesproken: wat een hemelse verrassing zal Elim (Ex. 15) voor die woestijngangers geweest zijn! Het is natuurlijk niet de eindbestemming, maar wel een verfrissende pleisterplaats onderweg. Als een Raststätte langs de Duitse Autobahn, waar je tijdens een lange rit even de benen kunt strekken en een broodje kunt eten.

In Nieuwe Tonge (de plek waar ik mocht starten als predikant) draagt het verenigingsgebouw de naam 'Elim'. Kostbaar als de Bijbelstudie op vereniging of kring voor jou echt een oase onderweg is, waar je rust vindt in het Evangelie en toerusting voor het pelgrimsleven. De Heere wil het geven. Is dat niet wat Hij belooft in Mattheüs 18:20? Ik wens je veel verfrissing toe aan de hand van wat je in dit nummer van MANkracht vanuit het Evangelie aangereikt krijgt! 'In het hart der woestijn – verkwikken en laven – Zijn hemelse gaven.' ■

WOORDEN UIT HET VERLEDEN

‘Wat gelooft u met deze woorden: Ik geloof in God de Vader…’

Bernardus Smytegelt (1665-1739),
Naar aanleiding van vraag en antwoord 26 van de HC:

DES
CHRISTENS EENIGE TROOST
IN LEVEN EN STERVEN,
OF
VERKLARINGE
OVER DEN
HEIDELBERGSCHEN
CATECHISMUS
IN LII PREDICATIEN;
BENEVENS
V. BELYDENIS-PREDICATIEN,
DOOR DEN ZALIGE HEERE
BERN: SMYTEGELT,
TWEEDE DRUK,
IN 's GRAVENHAGE,
1747.

‘Kunnen ze zeggen: God is onze Vader én Hij is zo rijk: Hij is het Wien de gehele aarde toebehoort en al hare volheid; welke vader zal zijn kind laten vergaan? Hij zou er liever voor door ’t vuur lopen, als dat hij het zou laten vergaan? In Lukas 11:11 zei de Zaligmaker: wat vader onder u, dien de zoon om brood bidt, zal hem een steen geven? Of ook om een vis, zal hem voor een vis een slang geven? Indien dan gij, die boos zijt, weet uwe kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader, de Heilige Geest geven degenen die Hem bidden. Nog een grondje: Hij is een almachtige Vader; Hij heeft beide, wil en macht.’ ■

ABBA VADER - BIJBELSTUDIE OT (4)

Zoals een vader

Psalm 103

Door: ds. A. Snoek, Driesum

Rondom Vaderdag verschijnen allerlei lezenswaardige artikelen in dagbladen, op websites en social media over de inhoud van het vaderschap. Kinderen ontvangen is een zegen, maar de opvoeding van je kind(eren) dient nauwgezet te gebeuren. In onze maatschappij is er een toenemende vraag naar jeugdzorg. Dat kunnen we niet afdoen met een opmerking over veel gebroken gezinnen. Nemen we het jawoord van de doop werkelijk serieus? Staan we mogelijk een Bijbelse opvoeding door ons gedrag in de weg? Vanuit de Bijbel krijgen we onderwijs.

Psalm 103 is door David gedicht. Hij kijkt in de spiegel en roept zichzelf op God te loven. *Loof de HEERE, mijn ziel!* David omsluit er de psalm mee. De eerste twee verzen beginnen met deze woorden en het laatste vers eindigt ermee. Niets van wat hij opsomt, dient onttrokken te worden aan de lof en dank aan de HEERE. *Vergeet géén van Zijn weldaden.* Laat het vooral geen lippentaal zijn, maar een lof vanuit het binnenste. Gezegend déze HEERE!

David laat enige weldaden de revue passeren en daarbij steeds Wíe dit heeft gedaan. Het gaat over vergeving,

genezing, verlossing, recht doen aan verdrukten en ook mag David Gods Vaderschap ervaren. Dat vertelt hij in de verzen 13 en 14.

ALS VADER

Veel kan worden verteld over het handelen van God als Vader. In vers 14 volgt dit vanuit Gods genadig handelen met Zijn volk. *Barmhartig en genadig is de HEERE* (vers 8). Deze volgorde is belangrijk. Wat 'beweegt' God genadig te zijn? David gebruikt in de beeldspraak tweemaal het woord ontfermen (zelfde grondwoord als barmhartigheid). Zo Vader, zo Zoon. Ook Jezus was dikwijls met innerlijke ontferming bewogen over mensen en de scharen die als schapen zonder herder ronddwalen.

Een vader kijkt met tedere bewogenheid naar zijn kind. Zijn kind roept iets van binnen bij hem wakker. Door de omgang kent vader zijn kind. Hij weet wat het nodig heeft. Hij weet de sterke en de zwakke kanten, waar het kind tegenop ziet of naar uitkijkt. Van jongs af is hij met hen vertrouwd.

De ontferming is niet alleen een zien in genade. Het kind is in zichzelf zwak. Het behoeft hulp, leiding en sturing. Je kind is iets van jezelf. God beziet Zijn kinderen die Hij Zelf heeft geformeerd. Ze zijn Zijn maaksel en Zijn stof. Vaders, opvoeders, maar ook zij zonder kinderen, maar die wel kinderen om zich heen hebben in de buurt of via werk of familie, doen er goed aan dicht bij zichzelf te blijven. Hoe was jezelf in je jongste jaren? Wat heb je achteraf gezien nodig gehad en ontvangen, of mogelijk niet meegekregen? Mogelijk wil je het juist anders doen dan je eigen vader de opvoeding gestalte gaf.

Echter, we moeten niet vergeten dat de HEERE door het verbond het hele volk als Zijn kinderen beschouwd. Door de doop worden ook wij geroepen en vermaand deze enige ware God lief te hebben en te vrezen.

De HEERE ontfermt Zich over die Hem vrezen. Het vrezen is een diepe eerbied hebben voor de Heere. Het is je diepste verlangen met de Heere te leven, oprecht voor Zijn aangezicht te wandelen en in de wegen van Zijn geboden te wandelen. Wie de Heere vreest heeft Hem lief en de naaste als zichzelf. Die diepe eerbied is geen moeten, wel een must voor ieder mens (zie Prediker 12:13). Het is een van de mooiste woorden die van een gelovige gezegd wordt. In de hele Bijbel kom je het tegen, met name in de Psalmen en de profeten. Zo draagt David troon en kroon over aan Salomo en roept zijn zoon op de Heere te vrezen.

» God vrezen… een must voor ieder mens «

VOOR DIE HEM VREZEN

In het Koninkrijk der hemelen worden we door genade tot het kindschap van God gebracht. Jezus stelt een kind in het midden van Zijn nog onervaren discipelen. We moeten worden als een kind. Dat beeld gebruikt de Heere Jezus niet om in de 'kinderschoenen' te blijven hangen. Er is ook opwas in de genade. De melk mag verwisseld worden in vaster voedsel.

GODS ONTFERMING

De Bijbel wordt wel genoemd de zelfopenbaring van God. We lezen over het wel en wee van Israël en de volken, van allerlei personen en hun geschiedenis, maar vooral spreekt de Heere Wie Hij is. Het mededogen van God, Zijn barmhartigheid en ontferming, behoort tot een van de eigenschappen van de Heere. Hij is barmhartig. Hij ontfermt Zich over die Hem vrezen.

Gods ontfermen is een centraal thema in de Bijbel en weerspiegelt Zijn aard en karakter. Mededogen, zoals begrepen in de Bijbelse context, is meer dan louter bewogenheid en sympathie. Het is een diepe en actieve liefde die God ertoe beweegt in te grijpen in het leven van Zijn volk. Het Hebreeuwse woord betekent *moederschoot* of *baarmoeder*. Het met ontferming bewogen zijn komt vanuit het diepste binnenste.

OUDE TESTAMENT

In de gebruikte werkwoordsvorm betekent dit de liefdevolle, helpende en beschermende toewending van een moeder naar haar zuigeling (Jesaja 49:15) of de verantwoordelijke zorg van een vader voor de ontwikkeling van zijn kind (Hosea 2:3, 6, 25). Dit

geldt ook voor de zorg voor weduwen en wezen. Bijzonder vaak wordt dit van God gezegd. Hij laat daardoor af van toorn, voert Zijn volk weer uit de gevangenschap terug, laat de verwoeste steden weer herbouwen en laat het volk Israël het goede weer genieten.

» Zalig zijn de barmhartigen «

Vaak is het een teken van Gods vergeving op de bekering van het volk. Zo wordt in vers 8 barmhartig met genadig verbonden. Die twee gaan vaak samen. Daarbij passen ook woorden als geduldig, trouw en goed. Het duidelijkst is dit verwoord in Exodus 34:6. Het kan ook worden omschreven als een uiting van de verbondsliefde van God.

Het vaderlijk mededogen in Psalm 103 komt enerzijds op uit Gods genadig zijn. Anderzijds ziet Hij hoe kwetsbaar de mens in het algemeen is. Ook van Zijn kinderen weet Hij *wat maaksel wij zijn en blijft bedenken dat wij stof zijn.*

NIEUWE TESTAMENT

In de persoon en het werk van Jezus Christus wordt Gods mededogen het meest volledig geopenbaard. Verschillende woorden worden in het Nieuwe Testament gebruikt. Het Griekse woord *splagchnizomai* komt veelvuldig voor in de evangeliën. Het beschrijft Jezus' reactie op menselijk

» Verantwoordelijke zorg van vader «

lijden. Jezus' ontfermen bracht Hem ertoe te onderwijzen, te genezen en uiteindelijk Zichzelf op te offeren voor de verlossing van de mensheid. Meer bekend is het woord eleos. Kyrie eleis, Heere, ontferm U.

In de gelijkenissen komt deze barmhartigheid ook voor. De gelijkenis van de verloren zoon (Lukas 15:11-32) beschrijft een vader die vol medelijden is met zijn afgedwaalde zoon en hem met open armen verwelkomt. Deze gelijkenis weerspiegelt Gods bereidheid om te vergeven en te herstellen wie zich tot Hem wendt. Verder de bekende gelijkenis van de barmhartige Samaritaan (Lukas 10).

De apostel Paulus schrijft in zijn brieven over Gods barmhartigheid. Het roept de gelovigen op en zet hen aan tot het bewijzen van dezelfde barmhartigheid aan anderen. In bijvoorbeeld 2 Korinthe 1:3-4 schrijft hij: *Geprezen zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, de Vader van de barmhartigheden en de God van alle vertroosting, Die ons troost in al onze verdrukking, zodat wij hen kunnen troosten die in allerlei verdrukking zijn, met de vertroosting waarmee wij zelf door God getroost worden.* Zie ook Kolossenzen 3:12.

De barmhartigheid van de Heere in het leven van Paulus heeft tot doel dat zelfs een vervolger van Jezus nog genade ontvangt. Het heeft zijn prediking tijdens zijn zendingsreizen gestempeld.

Zalig zijn de barmhartigen, want aan hen zal barmhartigheid bewezen worden (Mattheüs 5:7). En, mocht een aardse vader zich ontgaan in de opvoeding van de kinderen, dat kan van de Heere nooit gezegd worden (zie Mattheüs 7:9-11). Laat wie het *Onze Vader* bidt dit beeld van God uitdragen. ■

VRAGEN

1. **Hoe ben jij met Gods ontferming in aanraking gekomen/gebracht? Wat heeft dat vervolgens met je gedaan en is er iets daardoor in je leven veranderd?**
2. **Welke zwaktes hebben wij als mensen? Hoe kan God daar rekening mee houden?**
3. **Heb je in de opvoeding van je vader een goed beeld van God ontvangen? Hoe kunnen wij het beeld van God als Vader gebruiken in de verhouding met kinderen, jongeren en onze naasten?**
4. **Bespreek met elkaar een aantal werken van barmhartigheid.**
5. **Draag jij bij aan een Bijbels beeld van God als Vader? Motiveer je antwoord.**

INTERVIEW

‘Met een open blik barmhartig voor de ander’

Dat is wat de kinderen van Gert en Mieke van der Rhee uit Wapenveld teruggaven aan hun ouders, nadat zij opgegroeid zijn in een huisgezin waar de deur altijd heeft opengestaan voor pleegkinderen. Al meer dan 25 jaar hebben zij naast 3 eigen kinderen altijd pleegkinderen in huis gehad.

Door Gert van Tol, Rouveen

Gert en Mieke hebben beiden al een lange loopbaan in het (speciaal) onderwijs. In Barendrecht zagen ze kinderen die ‘in de knel zitten’. Opvoedingsproblemen en onmacht van ouders deden hun hart opengaan voor deze kinderen.

Gert en Mieke hebben zelf drie kinderen die inmiddels de deur uit zijn, maar nog steeds zijn ze betrokken bij pleegzorg. Hun ruime woning in Wapenveld geeft daarvoor mogelijkheden.

Hun eerste pleegkind was ouder dan hun eigen kind. Indien mogelijk kiezen ze voor een langdurig traject met één kind. Niet alle plaatsingen lukken. Soms omdat de eigen kinderen aangeven niet gelukkig te zijn met de situatie. Je moet altijd de mogelijkheid hebben om te kunnen stoppen met pleegzorg.

Inmiddels zijn vele kinderen gegaan en gekomen. In de gang boven hangt een ‘galerij’ van de kinderen die onderdak kregen. Hun eigen kinderen geven alle drie aan dat de pleegzorg thuis hun leven verrijkt heeft. Gert en Mieke zijn daar erg dankbaar voor, omdat dit door eigen gezinsleden niet altijd zo ervaren wordt.

Gert maakt onderscheid tussen zijn rol als vader en als pleegvader. Je bent geen vader of moeder van een pleegkind, want er zijn meestal biologische ouders. Daarom kiezen Gert en

Mieke ervoor zich door pleegkinderen niet ‘papa en mama’ te laten noemen. Dat betekent niet dat er verschil gemaakt wordt in ‘houden van’, want pleegkinderen zijn hen ook dierbaar. Met pleegkinderen blijft een wisselend contact over; met eigen kinderen is dat natuurlijk anders, zelfs als kinderen ‘het nest’ verlaten hebben.

Gert geeft adviezen voor potentiële pleegouders:

1. Informeer laagdrempelig naar mogelijkheden voor pleegzorg en doe dat bij een organisatie die aansluit bij jouw belevingswereld.
2. Wees je bewust dat pleegzorg geen adoptie is.
3. Begin alleen aan een traject als er overwogen is hoe je een traject weer kunt beëindigen.
4. Besef dat er meestal biologische ouders zijn.

Pleegkinderen hebben bijna altijd hechtingsproblemen. Een gewoon gezinsleven is al iets bijzonders voor hen. Pleegkinderen doen in de geloofsopvoeding met alle facetten van het gezinsleven mee. Het is belangrijk om te zorgen voor een goed contact met de pleegzorgbegeleider. Geef bij hen duidelijk je grenzen aan en reflecteer met hen ook op je eigen opvoedingsstijl. Dat is leerzaam en verrijkend.

Gert en Mieke vinden het waardevol om pleegkinderen mee te kunnen geven wat ze zelf belangrijk vinden in het (geloofs)leven. Het is moeilijker om bij hen te ontdekken wat er in hun hart leeft dan bij eigen kinderen. Dat uit zich ook bij het vertrek uit het pleeggezin. Sommigen gaan verder in dit spoor, anderen draaien om als een blad aan een boom.

De familie Van der Rhee werkt samen met TIMON (voorheen SGJ). Het is fijn dat er over en weer herkenning is qua levensovertuiging. Verschillen zijn goed bespreekbaar. Soms is er een vrijwillig kader, soms is er een justitieel kader, waarbij altijd een voogd is betrokken.

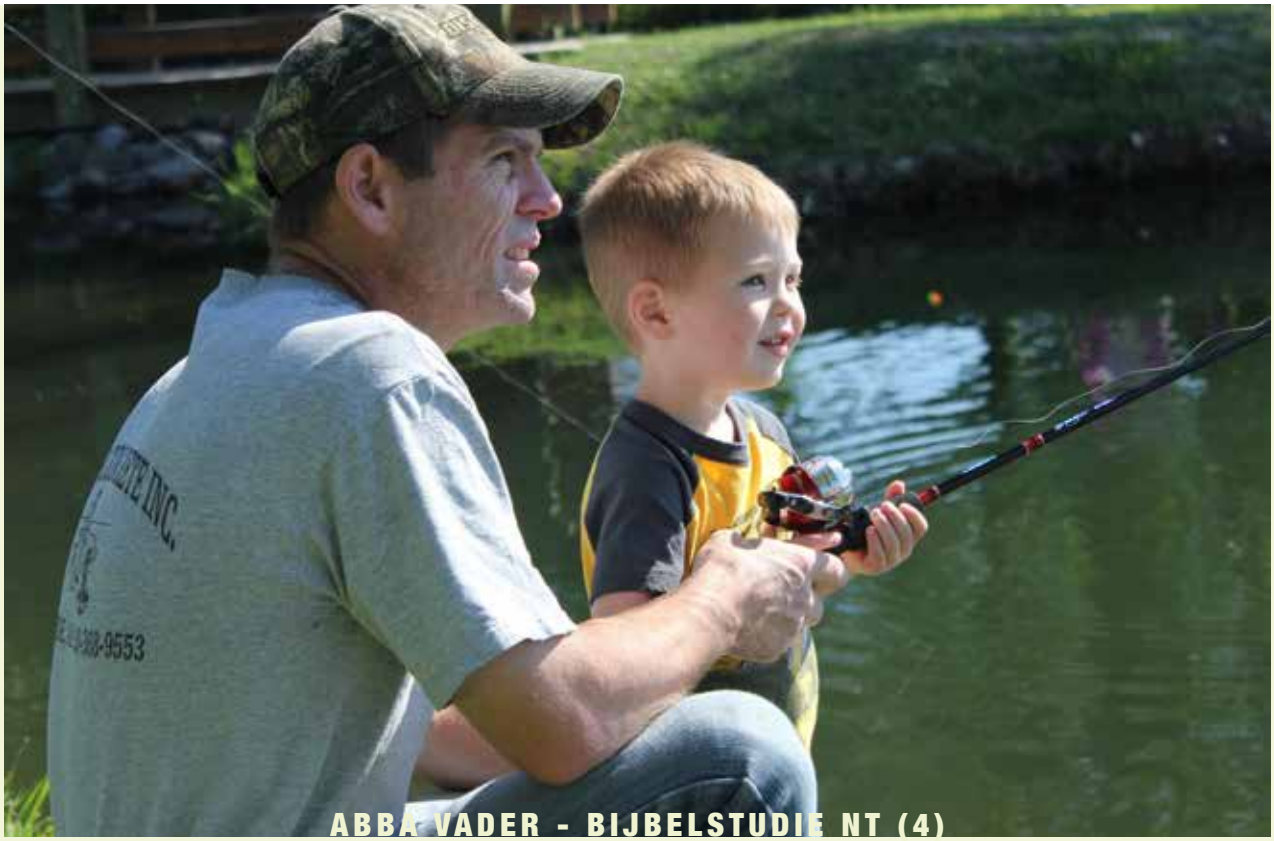
Bij een kritische houding is het ‘de kunst’ je niet aangevallen te voelen. De minste zijn vanuit Bijbels perspectief is niet altijd gemakkelijk.

Hij vindt het mooi om getuige te zijn bij een huwelijk van een pleegkind. Of als een biologische moeder spontaan tijdens een fietstocht Wapenveld aandoet om hen te bedanken voor de zorg aan haar dochter.

Minder mooi was de ervaring dat een pleegdochter die geholpen werd om zelfstandig te gaan wonen in een mooi opgeknapt huisje, snel vertrok om te gaan samenwonen met een vriend. Of het afbreken van de pleegzorg, omdat de match er niet was met de eigen kinderen.

Toch geven de eigen kinderen aan dat ze door de pleegzorg thuis zelf open in de maatschappij staan en hebben geleerd wat barmhartigheid betekent. Pleegouder zijn: een moeilijke, maar dankbare opdracht die leert zorg voor de naaste handen en voeten te geven. ■

ABBA VADER - BIJBELSTUDIE NT (4)

De Zoon en de Vader

Johannes 5 : 19-47

Door: ds. N.F.L. de Leeuw, Sirjansland

'Van wie ben jij er eentje?' Deze vraag wordt weleens gesteld, wanneer je iemand voor het eerst ontmoet. Wanneer dan de naam genoemd wordt, volgt nogal eens 'dat dacht ik al, precies je vader!' Soms is de overeenkomst niet alleen uiterlijk zichtbaar, maar ook merkbaar in je woorden en daden. 'Zo vader, zo zoon', klinkt het dan. Op een onvergelijkbaar diepe wijze geldt dit voor God de Vader en Zijn Zoon.

Na de ontmoeting met de Samaritaanse vrouw is de Heere Jezus doorgereisd naar Galilea (4:43). Daar verricht Hij dan het tweede teken: de genezing van de zoon van de koninklijke hoveling (4:54). In totaal vermeldt de evangelist Johannes zeven tekenen, die beschreven zijn "opdat u gelooft dat Jezus de Christus is, de Zoon van God, en opdat u, door te geloven, het leven zult hebben in Zijn Naam" (20:31). Over dit 'leven' heeft de Heere Jezus het ook in Zijn rede tegen 'de Joden' – deze benaming o.m. in 5:1,10,15-16,18. Later in het evangelie wordt deze groep meer gespecificeerd in de Farizeeën en de Joodse leiders. De aanleiding voor deze redevoering ligt in het feit van de genezing van de verlamde man in Bethesda op een sabbat, 5:1-18. En nog meer daarin dat Jezus zei "dat God Zijn eigen Vader was en daarmee Zichzelf aan God gelijk maakte." (vs. 18) Het ge-

deelte van deze studie is in feite een verantwoording van de Heiland over Wie Hij is en Zijn verhouding tot de Vader.

'VADER' IN JOHANNES

In het evangelie naar Johannes treedt de verhouding van de Vader en de Zoon bijzonder op de voorgrond. Meer dan in de synoptische evangeliën. Dit blijkt alleen al uit het feit dat van de bijna 260 keer dat God Vader wordt genoemd in het Nieuwe Testament, er ruim 100 in het Johannesevangelie staan. Niet minder dan 25 keer horen we de Heiland zeggen 'Mijn Vader' en 9 keer spreekt Hij Hem aan met 'Vader'. Daarnaast heeft de Heere Jezus het ongeveer 70 keer over 'de Vader'. Ter vergelijking: in het evangelie naar Mattheüs noemt Hij Hem 14 keer 'Mijn Vader', 4 keer 'de Vader' en spreekt Hij Hem 2 keer aan als 'Vader'. In Markus vinden we dit respectievelijk 1, 1, 1 maal en in Lukas 4, 4 en 5 maal. De oude apostel Johannes heeft door de Heilige Geest een bijzonder diep inzicht ontvangen in de relatie tussen Vader en Zoon. Deze relatie is volstrekt uniek, want "Ik en de Vader zijn één." (10:30) Het is vooral op grond van het Johannesevangelie dat de Kerk van alle eeuwen over Jezus belijdt dat Hij is "God uit God, (…) van hetzelfde wezen met de Vader." (Nicea)

INKIJKJE

Vanaf vers 19 reageert de Heere Jezus op de kritiek die er op Zijn spreken en handelen is. Hij geeft daarbij een bijzonder inkijkje in de verhouding tussen Zichzelf en God de Vader. Deze verhouding is wat betreft de Zoon te typeren met de woorden gehoorzaamheid, toewijding, ijver en afhankelijkheid. Gehoorzaamheid aan de wil van Zijn Vader, Die Hem gezonden heeft. Toewijding aan het Hem door de Vader toevertrouwde werk. IJver in het Zich kwijten van de Hem opgedragen zending. Zie bijvoorbeeld Johannes 4:34 "Mijn voedsel is dat Ik de wil doe van Hem Die Mij gezonden heeft en Zijn werk volbreng."

Maar de Zoon is, als Zoon, ook afhankelijk van Zijn Vader. Zoals in 5:19 staat: "De Zoon kan niets van Zichzelf doen, als Hij dat niet de Vader ziet doen." Zoals een aardse vader zijn zoon bijvoorbeeld voordoet hoe hij zijn fietsband moet repareren. Dan zeg je 'let goed op, dan kun jij het straks ook doen!' Deze afhankelijkheid van de Zoon kom je bijvoorbeeld ook tegen in hoofdstuk 12:49,50 waar Jezus zegt "Want Ik heb niet uit Mijzelf gesproken, maar de Vader, Die Mij gezonden heeft, Hijzelf heeft Mij een gebod gegeven wat ik zeggen en wat ik spreken moet. (…) Wat Ik dan spreek, spreek Ik zoals de Vader Mij gezegd heeft." De Vader heeft Zijn Zoon dus voorgezegd en voorgedaan, wat Hij op aarde moest spreken en doen. Vgl. ook vs. 30.

» De relatie tussen Vader en Zoon is volstrekt uniek. Ze zijn één «

INTIEME OMGANG

De Heere Jezus verkeerde, terwijl Hij op aarde was, in de intiemste omgang met de Vader. Hij heeft voortdurend toegang tot de geheimenissen van God. Hij beweegt Zich, om zo te zeggen, in de huishouding van het Goddelijk Wezen. Daar is en voelt Hij Zich thuis, ook al is Hij op aarde. Daar 'ziet' en 'hoort' Hij, wat Hij op aarde doorgeeft en doet. Hier komt weer naar voren, wat al in hoofdstuk 1:18 van dit Evangelie staat: "Niemand heeft ooit God gezien, de eniggeboren Zoon, Die in de schoot van de Vader is (!) Die heeft Hem ons verklaard."

Als we over deze dingen proberen na te denken, duizelt het ons al snel. Hoe is het mogelijk? Zo'n nauw contact tussen hemel en aarde. Zoals een lied zingt: 'Daar ruist langs de wolken een lieflijke Naam, die hemel en aarde verenigt te saam.' Het is om die reden, dat de Heere Jezus Zichzelf in 1:52 vergelijkt met de Jakobsladder. Hij leefde continu onder een geopende hemel, met vrije toegang tot het huis en het hart van Zijn Vader. En daarom kon Hij het later ook zeggen tegen Filippus: "Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien!" (14:9) Het onveranderlijke raadsbesluit van God was Jezus bekend. Vaders heilsplan van eeuwigheid om uit liefde verloren zondaren te redden, wordt door de Zoon belichaamd en uitgevoerd. Hier blijft voor ons mensen slechts diepe aanbidding over. Voor deze God, Vader en Zoon Die zo eens Geestes zijn!

» Jezus had continu vrije toegang tot het huis en het hart van Zijn Vader «

TWEE WEGEN

De dingen die de Heere Jezus zegt, krijgen door deze unieke eenheid van Vader en Zoon een geweldig gewicht. In het gedeelte van deze studie klinken de diepe tonen van

levendmaking (vs. 21) en eeuwig leven (vs. 24). Doden zullen de stem van de Zoon van God horen (vs. 25) – dat is menselijkerwijs onmogelijk, maar mogelijk bij God. Dat geldt op tweeërlei wijze: de opstanding uit de geestelijke dood en de opstanding uit de lichamelijke dood (vs. 28). Maar ook gaat het over het oordeel (vs. 22,27), waarmee ook het laatste oordeel (vs. 29,30) wordt bedoeld. Uit Jezus' mond klinkt hier ook de huiveringwekkende boodschap van 'de opstanding ter verdoemenis.' En ook hiervan geldt: dat is niet Zijn eigen boodschap, maar die van Zijn Vader. Dit is echter geen harteloze prediking, maar Hij zegt dit 'opdat u behouden wordt' (vs. 34)!

Het behoeft geen betoog, dat de boodschap van de twee wegen – hemel en hel, eeuwig wel of eeuwig wee – ook vandaag niet populair is. Maar het blijft wel Bijbels noodzakelijk. "Wie de Zoon niet eert, eert de Vader niet." (vs. 23) En dat zal Hij niet ongestraft laten. Vgl. 3:36!

CHRISTUS DER SCHRIFTEN

In het laatste gedeelte van Zijn betoog, heeft de Heere Jezus het over het getuigenis aangaande Hem. Hij noemt het getuigenis van Johannes de Doper (vs. 33-35), het getuigenis van Zijn werken (vs. 36) en het getuigenis van Zijn Vader (bedoeld is: bij Zijn doop in de Jordaan (vs. 37)). Tenslotte noemt Jezus het getuigenis van de Schriften (vs. 39, 45-47). Zijn komst was daarin aangekondigd. Beloofd zelfs. De Naam van de Vader (vs. 43) was in de Zoon vlees en bloed geworden. Zijn verbondsliefde en -trouw kwam in Hem weergaloos tot uiting. Hij is sprekend Zijn Vader. En zo spreekt Hij nog door Zijn Woord en Geest. Daarom is het zo heerlijk dat de levende bediening van het Woord iedere zondag geschiedt. Opdat we het eeuwige leven hebben door de Zoon en eenmaal thuiskomen bij de Vader! ■

GESPREKSVRAGEN

1. **Jezus legt verantwoording af over Wie Hij is en wat Hij doet. Op welke manier kunnen we dat als christen vandaag doen? (vgl. 1 Petrus 3:15)**
2. **Hoe zou je de eenheid van de Vader en de Zoon onder woorden kunnen en willen brengen?**
3. **Jezus leefde hier op aarde continu onder een geopende hemel. Geldt dat ook voor eenieder die in Hem gelooft? Zo ja: hoe/wanneer merk je dat? Zo nee: hoe komt dat?**
4. **Waarom is de prediking van de twee wegen niet harteloos? Hoe hoor je dat zondags het best?**

Wijzigingen doorgeven

Heeft u ook een bestuurswijziging, stuur deze dan o.v.v. de Mannenvereniging ‹naam›, ‹locatie› en de gewijzigde gegevens naar het secretariaat: info@hervormdemannenbond.nl

BESTUURSWIJZIGINGEN

- **MV De Heere is onze Banier te Brandwijk**
  Secretaris: P.F. Scheurwater, Anemoon 2, 2974 BN Brandwijk
- **MV Onderzoekt de Schriften te Emst**
  2e voorzitter: M. van Goch, Hezeweg 76, 8166 AP Emst
- **MV Onderzoekt de Schriften Kesteren**
  Secretaris: M. Hol, Floris van Brakellstraat 6, 4041 JJ Kesteren
- **MV Calvijn op 't Harde**
  Penningmeester: C. van de Worp, Burg. Ulco de Vriesweg 10, 8084 AS 't Harde
- **MV 'Onderzoekt de Schriften' te Dirksland is opgeheven**
  De bestuursfuncties van voorzitter C. van Helden en van secretaris/penningmeester D. Paul zijn daarmee vervallen

Boekbesprekingen

Een gouden keten, alle werken van William Perkins

Uitgeverij Gebr. Koster heeft in samenwerking met stichting Gereformeerd Erfgoed het eerste deel uitgegeven van een serie waarin alle werken van William Perkins worden uitgegeven.

Dit eerste deel bevat twee werken van Perkins: *Een gouden keten* en *Het fundament van de christelijke godsdienst.*
Een gouden keten biedt een goed doordacht verslag van wat de Bijbel ons leert over Gods verlossingswerk in Christus door de Heilige Geest en tegelijk ook over de ernst van Zijn oordelen. Perkins laat zien hoe Gods verkiezende welbehagen de bron is van alle genade.
Het fundament van de christelijke godsdienst behandelt de kern van het gereformeerd belijden in 136 vragen en antwoorden. Zeer leerzaam voor jong en oud.
William Perkins (1558-1602) wordt beschouwd als 'de vader van het puritanisme'. Zijn invloed is niet beperkt gebleven tot Engeland en Schotland, maar is ook aantoonbaar in de Nadere Reformatie. Zijn werk heeft duidelijk invloed gehad op de besluiten van de Dordtse Synode (1618-1619).

O eeuw'ge Vader

De storm loeide rond het schoolgebouw aan de Parklaan. De leerlingen in de klas waren bezig met een opstel over hun familie. Sommigen waren druk aan het schrijven. Anderen konden het niet laten om met regelmaat naar buiten te kijken.

Grijze wolkpartijen kwamen van over de duinrand met hoge snelheid naar land gedreven en zorgden ervoor dat de hoge bomen van de begraafplaats aan de overkant heen en weer zwiepten. Ook mijn aandacht werd geregeld getrokken naar het natuurgeweld wat zich buiten aankondigde. Op de derde verdieping van ons schoolgebouw hadden we mooi uitzicht naar buiten, aan twee kanten. Boven zee was duidelijk te zien dat het ergste nog komen moest.

De leerlingen hadden vanmorgen allemaal verteld hoe het gezin er thuis uit zag. Ik genoot altijd weer van die verhalen. Zo verschillend. Niet alleen verschillende families, maar ook een verschillende manier van vertellen. Bij de één uitbundig, bij de ander schuchter. Sommigen vertelden met trots over de zaak van vader, de kotter van opa, waar vader op meevoer, de hobby van moeder. Maar soms ook een verhaal van gemis, verdriet. Soms nog zo jong en dan al een lege plaats. Onwillekeurig dwaalden mijn gedachten dan ook af naar moeilijke momenten die je als meester met je klas had meegemaakt. Een lege plaats thuis, een lege plaats in de klas. Je vergeet het nooit.

Het was nog in de tijd dat vaders werkten en moeders veel thuis waren. Ik hield van het volk in dit dorp. Het was nog maar enige tijd geleden dat ik voor het eerst vader geworden was. Mijn vrouw moest een poosje met ons zoontje in het ziekenhuis blijven. Na twee dagen stond ik weer voor de klas en bracht aan het einde van de morgen mijn leerlingen naar het schoolhek. Van verschillende kanten kwamen moeders naar mij toe om mij te feliciteren en na vele handen geschud te hebben drong het tot mij door dat ik als jonge vader de eerste week geen eten hoefde te koken en er diverse eettafels waren gereserveerd bij de families Van der Plas, Van Duijn en Kuijt.

De storm nam nog toe in kracht. Ik keek de klas rond. Er werd niet zoveel meer geschreven. Alle ogen waren gericht op de aanstormende wind. De gezichten bedrukt. Ik begreep het als geen ander. Veel vaders waren op zee. Langzaam ging de vinger omhoog van Jeannette; klein meisje met rood haar en ontelbaar veel sproeten rond haar neus.

'Meester, …de storm, op zee. Papa is daar. Zullen we samen zingen van 'O EEUW'GE VADER'? Ik zag enkele kinderen bevestigend knikken, hier en daar zelfs een traan in de ooghoek. Even later klonk het, eerst aarzelend, maar steeds krachtiger:

'O eeuw'ge Vader, sterk in macht,
wiens arm betoomt der baren kracht,
die wijst den grond'looz' oceaan
de hem gestelde perken aan,
o wil verhoren onze beê
voor hen die zijn in nood op zee'.

Dankbare kinderblikken keken mij aan. We knikten elkaar toe. De pennen werden weer opgepakt en er werd weer geschreven. Buiten raasde de storm verder, maar het leek alsof de invloed minder geworden was… ■

Gert van Tol, Rouveen

Onze Vader

dr. F.G. Immink, Woudenberg

Als wij in het gebed de HEERE God aanspreken met de woorden 'Onze Vader', komen we in een persoonlijke verhouding te staan tot de Schepper van hemel en aarde.

Dat is op zichzelf al heel bijzonder. Dat wij bovendien deze hoogverheven God mogen aanroepen als 'Vader' maakt ons bewust van Zijn zorgzaamheid en barmhartigheid. De aanhef 'Vader' komt dus niet in mindering op Zijn verhevenheid en majesteit als de almachtige Schepper van hemel en aarde, maar beklemtoont wel Zijn innige ontferming. Met de Heidelbergse Catechismus belijden we dat de HEERE een almachtig God is én een getrouwe Vader (Zondag 9). Met de aanhef '*onze* Vader' plaatsen we onszelf tegelijkertijd in de brede gemeenschap van onze broeders en zusters.

De Heere Jezus spreekt God aan als Vader, maar op een andere manier dan wij dat doen. Hij is de eniggeboren Zoon van God (Joh. 1:18), terwijl wij 'geadopteerde kinderen' zijn (Rom. 8:15; Gal. 4:5). Dat onderscheid is essentieel. Jezus gehoorzaamt als Zoon de Vader en doet de wil van de Vader. *'Ik doe de wil van Hem Die Mij gezonden heeft en volbreng Zijn werk.'* (Joh. 4:34) Op grond van de unieke weg die Jezus gaat als 'Zoon' van de Vader, worden wij mede-erfgenamen van Christus (Rom. 8:17). *'Opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden'*, zegt Paulus. De erfenis duidt op het Koninkrijk van God, op het eeuwige leven.

Om het Vaderschap van God goed te typeren moeten we de Bijbelse geschiedenis voor ogen houden en ons niet laten misleiden door eigentijdse ervaringen en opvattingen over het vaderschap. Neem als Bijbels voorbeeld de gelijkenis die Jezus vertelt van de verloren zoon (Lukas 15:11-32). Als de jongste zoon zijn erfdeel verkwanseld heeft, wordt hij toch weer met open armen door de vader ontvangen. Bovendien nodigt de vader de oudste zoon uit om binnen te komen, als deze weigert deel te nemen aan het feest. In de gelijkenis *ontfermt* de vader zich over de opstandige kinderen. Zo laat Jezus zien wat de vergevende en barmhartige liefde van de hemelse Vader inhoudt. Door de liefdevolle ontferming van de HEERE God als hemelse Vader wordt het leven herschapen: 'Deze broer van jou was dood en is weer levend geworden.'

Voor een goed begrip van het vaderschap van God moeten we ons wel voortdurend bezinnen op de oudtestamentische achtergrond. Het volk Israël roept op een bepaald moment de HEERE aan als Vader. Maar dat gebeurt juist vanuit de diepte van de verborgenheid van God en de verlorenheid van het volk.

Maar nu, HEERE, U bent onze Vader!
Wij zijn het leem en U bent onze Pottenbakker:
wij zijn allen het werk Uwer handen.
Heere, wees niet al te vertoornd en denk niet voor eeuwig aan de ongerechtigheid. (Jes. 64:8-9)

Vanuit de diepte wordt een beroep gedaan op de HEERE. In dat appel wordt de innerlijke bewogenheid en barmhartigheid van God aangeroepen: *'Toch bent U onze Vader'* (Jes. 63:18). Kijk neer vanuit de hemel. Daal neer ter verlossing.

Het gebed tot God als Vader biedt geen huiselijk tafereel van onderlinge jovialiteit, maar is doordrenkt van het wonder van onverdiende genade en liefdevolle ontferming. Om dat te beseffen hoeven we maar een blik te slaan op de biddende Jezus in Gethsémané: *'Abba, Vader, neem deze drinkbeker van Mij weg'* (Marc. 14:36). En dan begrijpen we ook dat de losprijs betaald is 'opdat wij de aanneming tot kinderen zouden ontvangen' (Gal. 4:5). ■

OVERLIJDENSBERICHTEN

In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen;

anderszins zo zou Ik het u gezegd hebben;

Ik ga heen om u plaats te bereiden.

Johannes 14: 2

Op 18 mei 2026 is door de Heere uit dit leven weggenomen ons lid

Johannes Gerhardus van Triest

in de leeftijd van 83 jaar.

De Heere vertrooste zijn kinderen, kleinkinderen, achterkleinkind en verdere familie.

Mannenvereniging 'Berea', Wapenveld

De HEERE zal uw uitgaan en uw ingaan bewaren, van nu aan tot in eeuwigheid.
Psalm 121 vers 8

Op 4 juni 2026 is overleden onze geliefde broeder

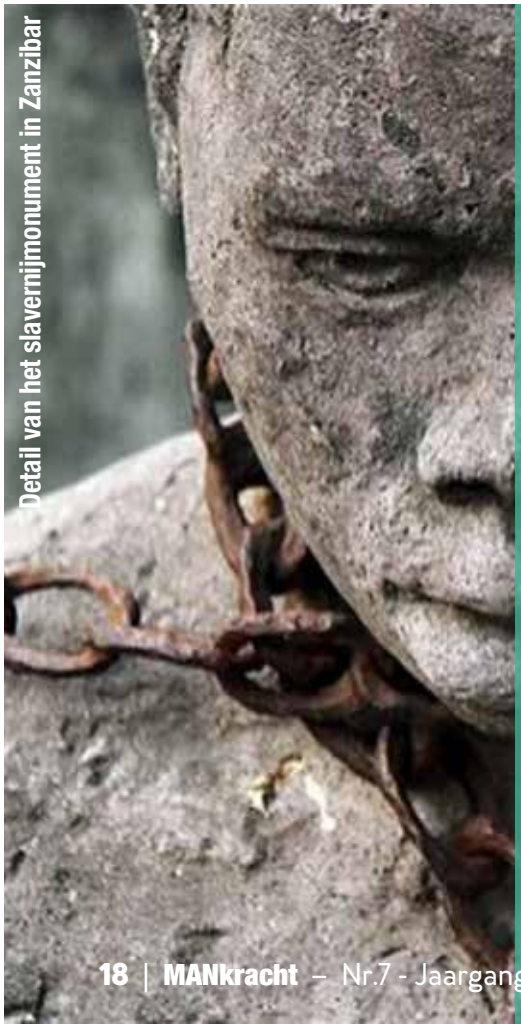
Niek de Jager

in de leeftijd van 91 jaar.

Niek is jarenlang voorzitter geweest,
en een zeer trouw en meelevend lid.
Gods Woord had hij van harte lief.
Nu mag hij voor altijd bij God zijn.

Wij bidden zijn vrouw, kinderen, klein- en achterkleinkinderen Gods troost en nabijheid toe in dit gemis.

Bestuur en leden van de Mannenvereniging
"Onderzoekt de Schriften"
Moerkapelle 13 juni 2026

Detail van het slavernijmonument in Zanzibar

Ketikoti en ik?

Afgelopen 1 juli was het ketikoti (ketenen gebroken). De voorin dit blad geciteerde ds. Bernardus Smytegelt (1665-1739) was een van de weinige geestelijke leiders van zijn tijd, die zich uitsprak tegen slavernij. Hij vond het *een grove en verschrikkelijke zonde*, waarbij mensen verkocht, vervoerd en zodoende zelfs vermoord werden. *"Dat soort van dieverij wordt begaan in de slavenhandel. Die een mens steelt, zegt God, zal zeker gedood worden. Is het niet droevig, daar hebben de christenen hun handel van gemaakt"* Met dit soort uitspraken maakte hij zich niet populair.

God leert Israël (en ons) dat Hij het was Die Zijn volk uit de slavernij voerde. Ketikoti en God... bijt dat elkaar, of niet? De zonde van het volk aanwijzen is nog wel wat anders dan power tonen en ketens van je afwerpen! Daar mogen we in onze tijd best kritisch op zijn. En heeft de moderne (sex)slavernij in onze samenleving ook onze diepe verontwaardiging? Ook dat is diefstal!

De vader van Amir uit 'De vliegeraar' (Khaled Hosseini) zei: 'Al Gods geboden komen neer op 'niet stelen'; wie moordt, steelt een leven; wie liegt, steelt de waarheid; wie ontrouw is, steelt eer.'

Leo de Kluijver

BOEKENHUIS
RIJSSEN

WELKOM BIJ BOEKENHUIS RIJSSEN

BIJBELS • BOEKEN
CADEAUARTIKELEN • SPELLEN
PUZZELS • ANTIQUARIAAT

ELSENERSTRAAT 44 • RIJSSEN • 0548 520 304

Rovero, de slimste weg naar *groei!*

ROVERO.COM

- ✓ Fruitoverkappingen
- ✓ Folietunnels
- ✓ Kassen

UW BETROUWBARE ROVERO PARTNER 55 JAAR

rovero

NIEUW VOOR PARTICULIEREN.
"ALLES VOOR THUISKWEKERS"
KWEEK.NL

KWEEK GROEIZAKEN

Bakkerij Voordijk
Ridderkerk

Made With Love

AMBACHTELIJK | BROOD | BANKET | CHOCOLADE | IJS

ALBLASSERDAM
Wilgenplein 14-16
2951 EM Alblasserdam

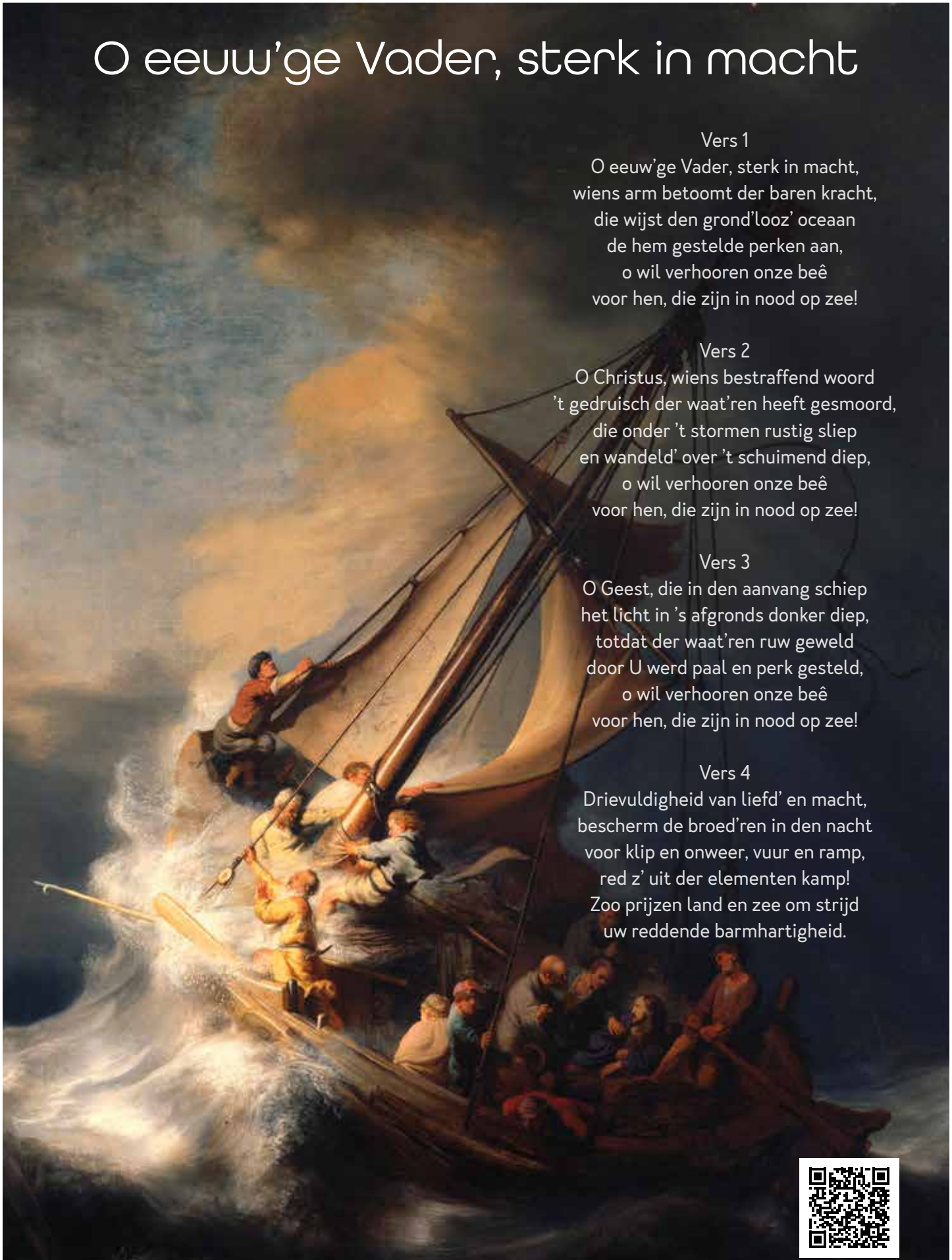
RIDDERKERK
Jan Steenstraat 22
2981 EG Ridderkerk

HENDRIK-IDO-AMBACHT
De Schoof 74
3341 EB Hendrik-Ido-Ambacht

ZWIJNDRECHT
Dollard 8
3332 EE Zwijndrecht

www.bakkerijvoordijk.nl

O eeuw'ge Vader, sterk in macht

Vers 1
O eeuw'ge Vader, sterk in macht,
wiens arm betoomt der baren kracht,
die wijst den grond'looz' oceaan
de hem gestelde perken aan,
o wil verhooren onze beê
voor hen, die zijn in nood op zee!

Vers 2
O Christus, wiens bestraffend woord
't gedruisch der waat'ren heeft gesmoord,
die onder 't stormen rustig sliep
en wandeld' over 't schuimend diep,
o wil verhooren onze beê
voor hen, die zijn in nood op zee!

Vers 3
O Geest, die in den aanvang schiep
het licht in 's afgronds donker diep,
totdat der waat'ren ruw geweld
door U werd paal en perk gesteld,
o wil verhooren onze beê
voor hen, die zijn in nood op zee!

Vers 4
Drievuldigheid van liefd' en macht,
bescherm de broed'ren in den nacht
voor klip en onweer, vuur en ramp,
red z' uit der elementen kamp!
Zoo prijzen land en zee om strijd
uw reddende barmhartigheid.

Originele titel: Eternal Father, strong to save, geschreven door William Whiting (1825-1878) en op muziek gezet door John Bacchus Dykes (1823-1876); Nederlandse vertaling (Hervormde Bundel, 1938) is van dr. Johannes Riemens jr. (1875-1974); hertaling (Liedboek voor de Kerken, 1973) is van Willem Barnard (1920- 2010)

Afbeelding: Christus in de storm op het meer van Galilea, 1633, Rembrandt van Rijn, Isabella Stewart Gardner Museum, Boston.